

የተፈጥሮ ሀብት

በስምጥ ሸለቆ

— ከታደላ ገደሉ

የብዙ የአውሮፓ፣ የአሜሪካ፣ የእስያና የአፍሪካ ሀገሮች መሬት አቀማመጥ ወጣ ገባነት ገደላ ገደላማነትና ተራራማ ነት የማይበዛው ሜዳማ ሲሆን የሰው ልጅ የሥልጣን መሰላል የሆነውን አውራ መንገድ ለመቀየስ፣ የባቡር ሐዲድ ለመዘርጋት የኤሌክትሪክና የትሬም ብረት ዕንጨት ለመትከል፣ መካና ይዘድ እርሻ ለማረስ ሰው ሠራሽ ባሕርን ለማዘጋጀትና የመርከብ መተላለፊያ ለማድረግ ወንዝ ለመጥለፍና በሥራ ላይ ለመዋል... በመሬት ወጣ ገባነት ሲቸገሩ እምብዛም አይታዩም ። አብዛኞቹ ከተሞችም የተቆረቆሩት ከባሕር፣ ከውቅያኖስ፣ ከሐይቅ፣ ... ውሀ ጻር (እካባቢ) ሲሆን ነዋሪውም ሕዝብ በተፈጥሮም ሆነ በሰው ሠራሽ ኩራ ዓሣ እያጠመደ ይዝናናበታል ። በሞተር ጀልባና በመርከብ ይንሸራሸርበታል ። ለኢንዱስትሪና ለኃይል ምንጭ... ይጠቀማል ።

የሀገራችን የመሬት አቀማመጥ ግን ወጣ ገባ፣ ገደላማና ተራራማ፣ በረሃማ በመሆኑ ያለ ከባድ የባይኮ ጉልበት በነዚህ የተፈጥሮና ሰው ሠራሽ ግኝቶች ለመጠቀም ይሳናል ። እንደተቀሩት ሀገሮች ሁሉ የኢትዮጵያም መሬት ከዛሬ ስንት ሚሊዮን ዓመታት በፊት በተፈጥሮው ሚዳ እንደነበርና የዐባይም ሆነ የሌሎች በረሃዎች ገደሎችና ተራራዎች፣ ... አፈጣጠር ከሥነ ምድራዊ (geological) ና መልከአምድራዊ (geographical) እንቅስቃሴ ግፊት ግጭትና እባተ ገምራዊ ቡልቅ (volcanic eruption) በዝናምና በነፋስ ኃይል ከአፈርና ከድንጋይ መሸርሸር ጋር ተያይዟል። የሀገራችን ስምጥ ሸለቆዎችም አመሠራረት ከዚህ ገምራዊ ትፍ (lava) እፃ እንዲሁም ከዐፈርና ከድንጋይ መጠራረግ፣ ከሌሎችም ገጸ ምድራዊ የሂደት ውጤቶችና ዝነ ቶች ተለይቶ እንደማይታይ ሳይንቲስቶች ይገመታሉ።

የኢትዮጵያ ስምጥ ሸለቆ በዓለም ላይ ካሉት ረጃጅምና ታላላቅ ሸለቆዎች አንደኛው ነው ። ይኸውም ከሶርያ ይጀምሮና ስድስት ሺ ኪሎ ሜትር ይሸፍናል ። ከአናቱ እንደ ወይን ጠጅ መጠጫ እየሠፋና እንደ ዘንዶ እየተጠመለመለ እንደ ሐረግ እየተጠማዘዘ በቀይ ባሕር በኩል የዳሎልና የደንከል በረሃዎችን እያቆራረጠ በአፋርና በአዋሽ በኩል አድርጎ ምሥራቅ አፍሪካን እየሠነጠቀ እስከ ሞዛምቢክ፣ ዚምባብዌ ማዳጋስካር ድረስ ይወርዳል ። የቀይ ባሕር የአፍሪካና የኤደን ባሕር ሰላጤ ስምጥ ሸለቆዎችም እርስ በርስ የተያያዙ ናቸው ። በሀገራችን ታላቁ የአዋሽ ስምጥ ሸለቆና የደንከል ስርጉድ (Depression) ከባሕር ጠለል በታች በመቶ ሜትር ላይ ይገኛሉ።

ቀይ ባሕርና የኤደን ባሕር ሠላጤም ስምጥ ሸለቆ ባስከተለው ችግር እንደተፈጠሩ ይታመናል ። በዚህም ምክንያት የዐረብ ልሳነ ምድር ከአፍሪካ ቀንድ ተከፍሎና ተገፍትሮ እንደሄደ ተረጋግጧል ። የስምጥ ሸለቆ መሰፋፋት የሀገራችንን የአየር ንብረት በደጋ፣ በቆላና በወይና ደጋ መከፋፈል አስከተለ ። ይህ የሀገራችን ስምጥ ሸለቆ በሕዝቦች አፈጻጸምና አሠፋፈር በዕቅድና አዝርዕት አስተዳደግ በአፈርና በአየር አጠባበቅ፣ በእንስሳት ርባታና በአራዊት ሕይወት ላይ በጣም ከፍተኛ የሥነ ኑረት (ecology) ችግር አስከትሏል ። እጅግ በጣም የተባና የነባ የዳበረ የሳይ

ንስ ምርምርና ውጤት በሌለበት ሀገር የሚኖር ሕዝብ ሁልጊዜ በተፈጥሮ ችግር ይጠቃል ። ካለማወቅ ለምዕራር ቻችንና ማዕድኖቻችን በጎርፍ እየተጠራረጉ ይሄዳሉ ። እንደ ሰው ልጅ ሕይወት እንደ ከጠፋ ምትክ የሌላቸውን ዕቃዎች ያለ አግባብ እንጨፈጭፋቸዋለን ። ያለ ርኅራኄ ማደሪያና መጠጊያ ሲያጡ አራዊት ይፈልሳሉ ። በዚህ ሁኔታ ሀገራችን ምድረ በዳ ስትሆን ምርት እያነሰ በላተኛ እየበዛ ሲሄድ ረሀብ፣ ሰይት፣ ሽርዛት፣ ሥቃይና ሞት ይከተላል ። የዚህ ዓይነት ሥነ ኑረት ችግር በባዕዳን ሀገሮችም ላይ ይታያል ። በውቅያኖሶች፣ በወንጦችና በሐይቆች ላይ መርዛማ ኬሚካል ቁሻሻና የበሰበሰ ምግብ ስለሚጨምሩ ውሀው እየተበከለ የውቅያኖስ የባሕር ውስጥ ኑዎሪ እንስሳትና ዕቃዎች... እያለቁ ናቸው ፤ ጦርነትም የለዎችን አፈጻጸምና ተፈጥሮን ለማበላሸት ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል ። የዕቃዎችና የእንስሳት በሽታዎች የዓለማችንን ሥነ ኑረት ያባብሳሉ ።

የተፈጥሮና ሰው ሠራሽ ችግሮቻችን ማካካሻ የሚሆኑት የሀገራችን ስምጥ ሸለቆዎች በተፈጥሮ የቱሪስት መስህቦች የሀብት ምንጮቻችን መሆናቸው ከታወቀ ብዙ ዘመናት አልፈዋል ። አብዛኞቹ ሐይቆቻችን በዚሁ ስምጥ ሸለቆ ውስጥ ይጠቃለላሉ ። ኢትዮጵያ ከቀይ ባሕር እንሥቶ እስከ ኬንያ ወሰኗ በታላቁ የአፍሪካ ስምጥ ሸለቆ ውስጥ በተቆራረበ ርቀት የሚገኙ ሰባት ሐይቆች አሏት ። እያንዳንዱ ሐይቅ ልዩ የተፈጥሮ ውበት ተጎናጽፏል ። አብዛኞቹን ሐይቆች በጥቅሉ የእዕዋፋት መቅደሳት በመባል መታወቃቸው እንደ ያደር

ጋቶዋል ።

እነዚህ ሐይቆች የሀገር ውስጥና የውጭ ጎብኚዎችን ለማዝናናት ልዩ ችሎታ አላቸው ። ሐይቆችን እያለመ ለመፍተስ ለየር ያስተነግሳሉ ።

በሆንም በጀልባ ላይ ሆኖ ጉብኝት ማካሄድ ይቻላል ። በሐይቁ ምዕራባዊ ክፍል ረጅም ዕድሜና ሰፋፊ ቅርንጫፎች ባላቸው ዛፎች ጥላ ሥር ድንኳን በመደብን ፣ ማረፊ መዝናናትና በኩርማ

ጉራዛ

ልብን ያማልላሉ ። የእዋሽ ሽምጥ ሽለቆ ዐሐይ ፊት እየለበለበና በላብ እያጠመተ ትንፋሽ እያሳጠረ ሰውነትን ሲያዝለፈ ልፍ ተንደርድሮ ወደ ሐይቆች መግባትና መዋኘት መንፈስን በተለይ ያረካሉ ። በየሐይቆቹ ላይ ተንሳፋፊና ቀለማቸው ያማረ የተለያዩ ወፎችን ማየትና ፎቶግራፍ ማንሣት በታንኳ ፣ በጀልባና በባርካ እየቀዘቀዘ ስፖርት መሥራት ዓሣዎችን እያወገሩ እዚያው ከሐይቆቹ ዳር ድንኳን ተከሉ እየተዝናኑና እየረ እየተነፈሱ የዕረፍት ጊዜን ማሳለፍ በእድሜ ላይ ዕድሜ ፣ በሐይቆች ላይ ሐይቆች እንደመጨመር ይቆጠራል ።

በስምጥ ሽለቆ ውስጥ ያሉት የኢትዮጵያ ሐይቆች ዝዋይ ፣ ላንጋና ፣ አቢያታ ፣ ቫላና አዋሳ ሐይቆች አባያና ሚዋ ደግሞ በአርባ ምንጭ ዙሪያ-ይገኛሉ ። ከአዲስ አበባ 160 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ከዝዋይ ከተማ በስተግራ ሐይቁ ተንጣልሎ ይታያል ። ከመጀመሪያዎቹ እምስት የስምጥ ሽለቆ ሐይቆቻችን ትልቁ የዝዋይ ሐይቅ ነው ። 26 ኪሎ ሜትር ርዝመት ፣ 18 ኪሎ ሜትር ስፋትና 4 ሜትር ጥልቀት አለው ። በአጠቃላይ 434 ኪሎ ሜትር ካሬ ስፋት አለው ። በሐይቆች የተከበቡ ደሴቶችና ጥንታውያን አብያተ ክርስቲያናት አሉት ። በሐይቁ ዙሪያ ሰፊ የግራር ዛፎች ይገኛሉ ። በግራሮቹም ሥር በብዙ መቶ የሚቆጠሩ በጎችና ፍየሎች ሣር ሲግጡ ይውላሉ ። በዙሪያው በርካት ያሉ ብሔረሰቦችና ዘላኖችም ይኖራሉ ። የሐይቁ ዳርቻ አብዛኛውን ጊዜ ረግረጋማ ነው ።

ተራራ ጥግ ባለው የእንፋሎት መቀት መታጠብ ዓሣ እያወገሩ ጉማሬ ፣ እርኩም ዝይና ዳክዬ ፣ ዓሣ በል ጎሥሮችና ጋጋኖ መመልከት እንደሚታይ ይታያል ።

በተለይ ከአዲስ አበባ 208 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ በሚገኘው በላንጋኖ ሐይቅ ሀገር አቀፍና ዓለም አቀፍ ቱሪስቶች በከፍተኛ ደረጃ ይዝናኑበታል ። ዙርያውም በእሸዋ የተከበበ በመሆኑ ዳርቻው ላይ ፍራሽ በመዘርጋት ፣ እንሶ ላና ፎጣ በማንጠፍ ድንኳን በመደንኩን ለመዝናናት በጣም ይስማማል ። ላንጋኖ 46 ሜትርና ጥልቀትና 230 ኪሎ ሜትር ካሬ ስፋት አለው ። በዚህ መሥመር እዳዲ ማርያምና 3.5 ሚሊዮን ያሽል ዕድሜ ያለው የሰው አጽም የተገኘበት መልካ ቁንጥሬም አለ ። በሐይቁ ዳርቻ በዋቢ ሽበሌ ሆቴሎች ለውሀ ላይ ስፖርት የሚያገለግል ሸርተቲ መጫዎችና ጀልባም ተዘጋጅቶ ጎብኚዎችን ያዝናናሉ ።

ከርእሰ ከተማችን 195 ኪሎ ሜትር ላይ የሚገኘው አቢያታ ከስምጥ ሽለቆ ሐይቆቻችን አንስተኛ ጥልቀት ያለውና ትንሹም ነው ። ለአቢያታ ሐይቅ በዓለም አድናቆትን ያተረፈለት በዓይን ትም ሆነ በብዛት ሥፍር ቁጥር በሌላቸው በተለያዩ ቀለማት በእሸበረቁ እዕዋፍ መከበቡ ነው ። የወፎችም ዐይነት ከሦስት መቶ በላይ እንደሆነ ይገመታል ። ከነዚህም ውስጥ ኩኩ ፣ ንሥር ፣ ፍላሚንጎና ጋጋኖ የመሳሰሉት ሐይቆችን አበባ የተበተነበት እስመሰለውታል ። በዚህ የተነሣ አቢያታ “ሐምራዊ ሐይቅ” እየተባለ ይጠራል ።

ቫላ በኢትዮጵያ ውስጥ ከሚገኙት ሐይቆች ሁሉ በጥልቀቱ የመጀመሪያውን ደረጃ ይዟል ። 215 ኪሎ ሜትር ከአዲስ አበባ ርቀት ያለው የቫላ ሐይቅ ጥልቀት 250 ሜትር ሲሆን ስፋቱ 409 ኪሎ ሜትር ካሬ ነው ። በወጣ ገባ ትላልቅ አለትና ኮረብታ ስለተከበበ ልዩ ግርማ ሞገስ ተንናጽፏል ። የሐይቁ ቀለም እንደ ሰማይ ባሕርይ ይለዋወጣል ። ሰማይ ደመና ሲቋጥር ሐይቁ ደመና ይመስላል ። ሰማይ በዐሐይ ጨረር ሲቀላ ይቀላል ። ሰማይ ሲጠቁር ይጠቁራል ። ሐይቁ ያለማቋረጥ እየተገማሸረ ዙርያውን ከከበበው ቋጥኝ ጋር ሲላተም በእዝነ ጎሊና ላይ ያፈዳዊና ሞዛርታዊ የሙዚቃ ቃናን ይፈጥራል ።

አዋሳ እንደ ባሕር ዳር ከተማ በሐይቅ ዳርቻ በመቆርቆር ከታደሉት የኢት

አንቩ

የድሮ ጥቂት ከተሞች አንዱ ሆኖለች ስለሆነም አውሮፓዊ የክብርት ሙዚ ይታይ ባታል ለአብዛኞቹ የሀገራችን ከተሞች የተመሠረቱት ከውሀ በራቀ ሜዳ ወይም ተራራ ላይ በመሆናቸው እያደሩ ሲሄድ ስለሚገኝ ሲጨምሩ አይታዩም ለየአዋሳ ሐይቅ የሚገኘው የክብርት ምዕራባዊ ንጉስ አካልም ነው ስለሆነ ጽባሕና በወሐይ መግቢያ ወቅት ሐይቁን ሲመለከቱት ጎልናን ይሰልባል ለሐይቁ ፅሁፍ እንቅስቃሴ ከፋትን፣ ተንኮልን ደባንና ምቀኝነትን፣ ስንፍናን፣ በብርሃናዊ ስሜት እየደመሰሰ መንፈስን በርን ራኔ ይሞላዋል ለደንበዝ አለምሮን ያቀባዋል ለከተረጥሮ ልዩ ውበት ይቀሳል ለዋሳ ሐይቅ ከአዲስ አበባ 275 ኪ.ሜትር ይርቃል ስፋቱ 129 ኪሎ ሜትር ካሬ ጥልቀቱ 10 ሜትር ይሆናል ሐይቁ የተለያዩ የዓሣ ዘሮች ሞልቶታል ለጣፋጅነቱ በጣም ተወዳጁ ቆርጥ ዓሣ (ቱላፒያ) እምባዛ (ካት ራሽ) ዓሣና ለሸርባነት የሚያገለግለው “ብልሄ” ዓሣ ይገኛል ለአካባቢው የተረጥሮ ሀብት በቱራስት መስሀብነት ጥቅም ላይ ለማዋል የመንግሥት ሆቲሎች አገልግሎት እየሰጡ ናቸው ለዋሳ ዓሣ በማጥመድ፣ በጀልባ ላይ በመንሳፈሩ፣ በመዋኘት፣ የዕረፍት ጊዜን በቱም ንገር ላይ ለማዋል የምታስቸልና በታቦር ጋራ ላይ ሆኖ ዘመናዊ ቅድስንና ዛሬቹን በመመልከት ደስታን

የምትሰጥ ውገነት ስለሆነች የክብርት ተምሳሌት ናት ለአባያና የሜሞ ሐይቆች ከአዲስ አበባ 568 ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ አርባ ምንጭ ከተማ አካባቢ ይገኛል ለሜሞ ሐይቅ በጣም የታወቀ ትላልቅ ዓሣ ይገኝበታል ለአካባቢም ንጭ ዓሣ (ናይል ፕሮች) እና እምባዛ ናቸው ለከተረጥሮም ያለውን አዞ መንግሥት እያረባው ነው ሐይቆቹ አጋዘንና ኒያላ የመሳሰለውን ዱር አራዊት በያዙና እንደሰነሰለት በተቀጣጠሉ ተራራ ተከበዋል ለአባያ ሐይቅ አጠገብ የሚገኝ አሀያ፣ የድፋርሳ የአጋዘንና የስዊድን ቆርኬ መንጋ በብዛት ይገኛል ለዚህም የንጭ ሳርን ብሔራዊ ፓርክ (ክልል) መመልከት ከፍተኛ የማይረሳ ትርዕይት በአለምሮ ላይ ያሳድራል ለየሻላ የአቢያታና የስንቅሌ ብሔራዊ ፓርኮችም ከፍተኛ የሀገር ሀብት ምንጮች ናቸው

አብዛኛው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ክልልም በስምጥ ሸለቆ ውስጥ ይጠቃለላል ለምሳሌ የዳሀላክ ደሴት ብሔራዊ ክልል፣ ደንከልና አዋሽ ብሔራዊ ክልል፣ የአዋ ብሔራዊ ረባዳ ክፍል፣ በነዚህ ብሔራዊ ክልሎች ውስጥ የተለያዩ ሳር፣ ቅጠልና ሥጋ በል አራዊት ይኖራሉ ለብርቅ አዕዋፍና በራቢሮዎችም አሉ ለዳሀላክ ደሴቶች (ብሔራዊ ክልል) የተለያዩ የዓሣ ዓይነት በተለይም

ደንከልና የተባለውት አጥቢ የባሕር ውስጥ እንስሳ ይገኛል ለደንከል ብሔራዊ ክልል ደግሞ ከ3 ሚሊዮን ዓመት በላይ ዕድሜ ያላት ደንቅንሽ የተባለችው አጽም የተገኘበትና ከዓለም በኢትዮጵያ

አርኩም

ብቻ የሚገኘው የዱር አሀያ መኖሪያ አለ። ሳላ የሚገኝ ፍያል፣ ሰንን፣ ከርከሮ እምባ-ራይሌ አንሮና አቦሽማኔ የመሳሰሉት በብዛት አሉበት ለአዋሽ ብሔራዊ ክልልም እንደ ፋሮ ድመት ሳላ ከርከሮ ትልቁ አጋዘን፣ ድኩላ፣ የተራራ ብሆር፣ ዳልጋ፣ እንበላ ጉሬዛ ነብር፣ ጉማራ፣ ለክልሉ ተጨማሪ ውበት ስጥተውታል ለአዋሽ ወንዝ ፋፋይ ባህላዊ ፈዋሽና ፍሬውም ለአዝራር (ለልብስ ቁልፍ) መሥሪያ በሚውል ዘንባባ የተከበበው ፈዋሽ ፍልውሀ በክልሉ በሜናዊ ድንበር በሰፊው ተንግሎ ይታያል ለአዋ ብሔራዊ ክልልም በጎሽ፣ በቀጭኔ፣ በሰንን፣ በዝሆን፣ በአንበላ፣ በአጋዘን፣ በድፋርሳና በመሳሰሉት አራዊት ተሞልቷል

የስምጥ ሸለቆ ዐፈር ከአሳተ ገምራ የተገኘው ቀይና ቡናማ ነጭና አሸዋማ ዕልትና ሸክላማ ሲሆን በለምነቱም እስተማማኝ ከመሆኑም በላይ ናይትሮጂንና ፎስፎረስ የተባሉ የማዳበሪያ ንጥረ ነገሮች ያሉት መሆኑን ጓድ ወንድሙ ኪዳኑ በሲዳሞ አስተዳደር አካባቢ ግብርና መምሪያ የፕላንና የፕሮግራም ኃላፊ ይናገራሉ

(ወደ ገጽ 28 ይሄዱ)

አጋዘን

የተፈጥሮ ሀብት..

(በገጽ 12 ላይ)

በስምጥ ሸለቆ ውስጥ እንደ ንፍር ውሃ የሚያቃጥሉ ፍል ውሃዎችም ይገኛሉ። ለምሳሌ ያዝል የዕደሬ የወንዶችን ትና፣ ለዋሳ ለካባቢ 10 ኪሎ ሜትር

የሰዊዶን ቆርቤ

ርቀት ላይ የሚገኘው የቡርቂቲ ፍል ውሃዎች ናቸው። የቡርቂቲው በመንግሥት ደረጃ ገና ለገልግሎት ላይ ያልዋለ ግን የአካባቢው ኅብረተሰብ እንደጠበላ በፈዋሽነቱ የሚተማመንበትና የሚጠቀምበት መሆኑን የሊጻም አስተዳደር አካባቢ የቱሪዝም ኮሚሽን ጋላሬ ቻይ ድረስ ሜኒ ገልጸዋል። ከአዋሳ 42 ኪሎ ሜትር ላይ ጊዳቦ የተባለ የተፈጥሮ ፍል ውሃ ይገኛል። ከየትም አቅጣጫ ኅብረተሰቡ እየጎረፈ በመምጣት ይገለገልበታል። ከዚያም ዝቅ ብሎ ዲላ አካባቢ እድሜቂ ከተባለው ቦታ በጣም ሞቃታማ ፍል ውሃ ዎርልድ ቪዥን (World Vision) በተባለው መንግሥታዊ ያልሆነ የበጎ አድራ

ጎት ድርጅት በ11 የመታጠቢያ ክፍሎች ተጠቃሚውን ሕዝብ ያስተናግዳል። ጠበላተኞችና ነዋሪዎችም ድንች፣ በቆሎ፣ ሰንደ፣ ... የመሳሰሉትን በ5 ደቂቃ ውስጥ በተፈጥሮ ፍል ውሃ እየቀተሉ እንደሚመግቡ ዓድ ድረስ ሜኒ አስረድተዋል። እነዚህ ነገሮች መሬት ከመጋሏ የተነሣ ስትፈነጻ የተፈጠሩ የሸለቆው ንጥረ ውሃዎች ናቸው።

በሀገራችን ስምጥ ሸለቆ የደለል ወርቅ የጽንሰ ወርቅ፣ የታንታሌም፣ የኒኬል፣ የመዳብ፣ የታልባ፣ የአሰቤስቶስ፣ የግሉናይት፣ የዕብንባረድ፣ የማይካ፣ የድንጋይ ከበል፣ የሊዚየም፣ የበርሊየምና የጨው ማዕድናት ይገኛሉ። በሸለቆው የተለያዩ ዛፎች ማለት

ለዘ

ዝግባ፣ የአበሻ ጥድ፣ ዋንዛ፣ ቀረሮ፣ ጥቁር ዕንጨት፣ ሶምቦ ዶቅማ፣ ሶች፣ ቀርቀህና የግራር ዝርያዎች... የመሳሰሉት ይገኛሉ። ከሰብል ዘርም እንስት፣ ቡና፣ በቆሎ፣ ጢፍ፣ ገብስ፣ ሰንደ፣ ዐተር፣ ባቂላ፣ ይመረታሉ። እንደሀገራችን የዝናም ስርጭትና የአየር ጠባይ ሌሎችም አትክልትና ፍራፍሬ ለውጪ ንግድ ልዩ ልዩ አበባ በዝዋይና በመርቲ በብዛት ይመረታል።

የእ ትዮጵያ ስምጥ ሸለቆ ለተወሰኑ

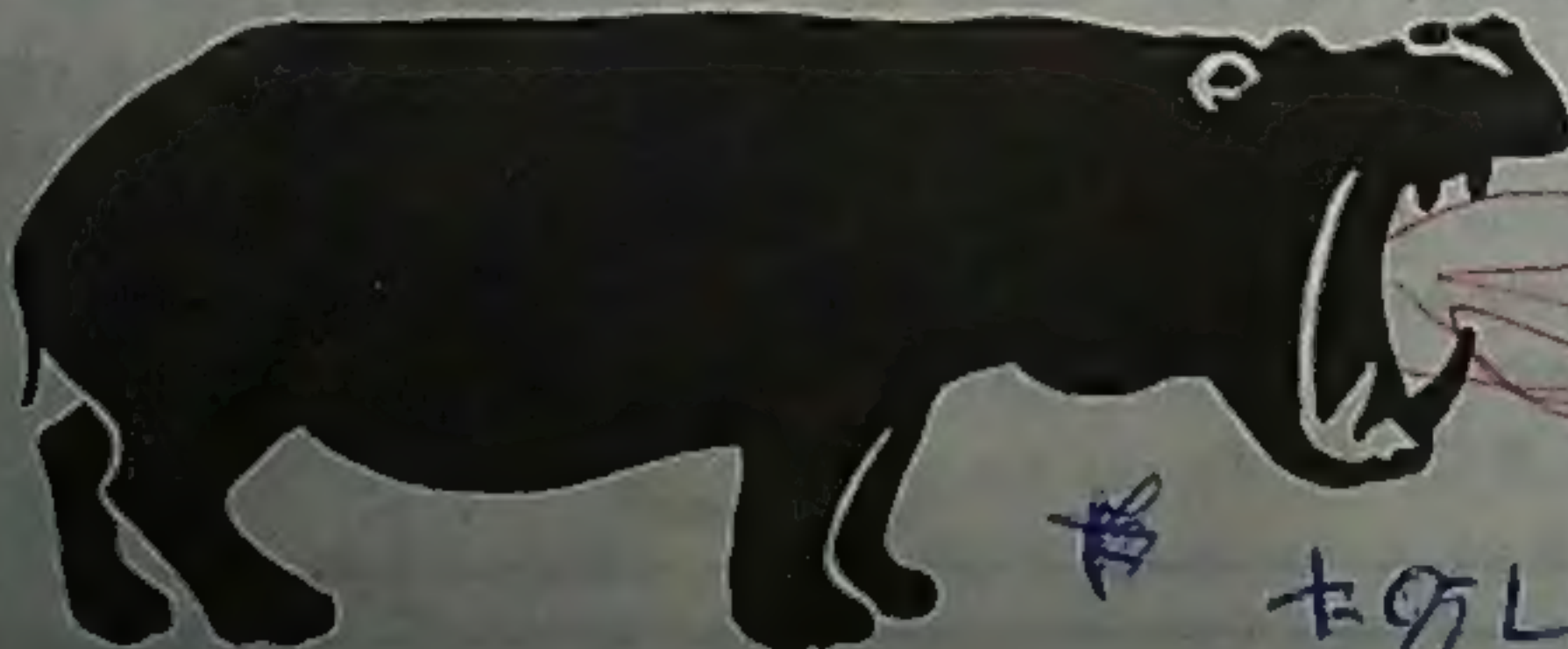
ዘመናት በየጊዜው እየጨመረ የሚሄደውን የገጠርና የከተማ ሕዝብ የኑሮ ፍላጎት ለማሟላት አቅምና ችሎታ አለው። ሰው ሠራሽ ደን በሸለቆው በሌማ የማገዶና የኮንስትራክሽን ፍላጎታችንን ያሟላል። አፈሮችንና የተፈጥሮ ሀብታችንን በሥርዓት ብንጠብቅ ብንንከባከባቸው ለዛሬና ለነገ ሕይወታችን ዋስትና ይሆናሉ። ተፈጥሮ በጥበብ ካልታያዘች የነገ ሠቆቃ ትሆናለችና። የስምጥ ሸለቆ ኗሪዎች ስለሐይቆቹ ሲናገሩ “እንዳንዴ እስከ ዳርቻ ድረስ ውሃው የሚጥለቀለቅበትና የሚቀንስበትም ወቅት አለ። እንዲያውም በሚቀንስበት ጊዜ የወፍ ዝርያዎች ብዙ ዓሳ ስለማያገኙ ከየቦታቸው በየጊዜው ይሰደዳሉ። የኢየሩሳሌም ወፎች ናቸው

ትም ወቅት አለ። እንዲያውም በሚቀንስበት ጊዜ የወፍ ዝርያዎች ብዙ ዓሳ ስለማያገኙ ከየቦታቸው በየጊዜው ይሰደዳሉ። የኢየሩሳሌም ወፎች ናቸው

ድኩላ

እያልን እንደጸጋና እንደረድኤት በረከት የምናያቸው እነዚህ አዕዋፍ ሲጠፉብን እናዝናለን። አንድ ወቅት ላይ ደግሞ ብቅ ሲሉና ስናያቸው እንደሰታለን ይላሉ። □

ጉግሪ

ቲናሊናክ
ህክፊ